

Datum

2023-05-02

Vår referens

Joakim Iveroth

Utredare

joakim.iveroth@malmo.se

Tjänsteskrivelse

Remiss från Klimat- och näringslivsdepartementet - Omarbetat direktiv om luftkvalitet och renare luft i Europa - förslag från Europeiska kommissionen STK-2023-328

Sammanfattning

Klimat- och näringslivsdepartementet har skickat *Europaparlamentets och rådets förslag till direktiv om luftkvalitet och renare luft i Europa* på remiss med inbjudan att inkomma med synpunkter. EU-kommissionen föreslår att direktiv 2008/50/EG och direktiv 2004/107/EG slås samman till ett enda direktiv som reglerar alla berörda luftföroreningar. Syftet är att förenkla och förbättra den rättsliga ramen, bättre stödja lokala myndigheter i att uppnå renare luft samt anpassa EU:s luftkvalitetsnormer till Världshälsoorganisationens (WHO) nya rekommendationer som bland annat innebär skärpningar av gränsvärden för luftföroreningar.

Inom Malmö stad har ärendet remitterats till miljönämnden och tekniska nämnden som har inkommit med yttranden. Stadskontoret har tagit fram ett förslag på yttrande utifrån nämndernas synpunkter och föreslår att kommunstyrelsen godkänner förslag till yttrande.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen besluta

1. Kommunstyrelsen godkänner förslag till yttrande och skickar yttrandet till Klimat- och näringslivsdepartementet.

Beslutsunderlag

- COM (2022) 542 final Direktiv SV
- COM (2022) 542 final Bilagor SV
- Proposal for revision of the Ambient Air Quality Directives
- Proposal for revision of the Ambient Air Quality Directives – Annexes
- Remiss från Klimat- och näringslivsdepartementet - Omarbetat direktiv om luftkvalitet och renare luft i Europa – förslag från Europeiska kommissionen
- Remissvar från tekniska nämnden
- Tekniska nämnden beslut 230328 § 59
- Förslag till yttrande KSAU 230508
- G-Tjänsteskrivelse KSAU 230508 Remiss från Klimat- och näringslivsdepartementet - Omarbetat direktiv om luftkvalitet och renare luft i Europa
- Remissvar från miljönämnden
- Miljönämnden beslut 230425 § 74 med Särskilt yttrande (V)

Beslutsplanering

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2023-05-08

Kommunstyrelsen 2023-05-17

Beslutet skickas till

Miljönämnden

Tekniska nämnden

Ärendet

EU-kommissionen har presenterat ett omarbetat direktiv om luftkvalitet och renare luft i Europa med förslaget att direktiv 2008/50/EG och direktiv 2004/107/EG slås samman till ett enda direktiv som reglerar alla berörda luftföroreningar. Förslaget är en central del av den europeiska gröna given's handlingsplan om nollförorening av luft, vatten och mark då det förväntas stärka och förenkla lagstiftningen samtidigt som flera gränsvärden för luftföroreningar skärps.

Det omarbetade direktivet har nu skickats ut på remiss av Klimat- och näringslivsdepartementet. Inom Malmö stad har ärendet remitterats till miljönämnden och tekniska nämnden som har inkommit med yttranden.

Bakgrund

Ren luft är avgörande för människors hälsa och för att bevara miljön. Stora förbättringar av luftkvaliteten har uppnåtts i Europeiska unionen under de senaste årtiondena tack vare gemensamma insatser från EU och nationella, regionala och lokala myndigheter i medlemsstaterna för att minska luftföroreningarnas skadliga effekter. Luftförorening är dock fortfarande den främsta miljöorsaken till tidig död i Europa och drabbar i oproportionerligt hög grad utsatta grupper såsom barn, äldre och personer med befintliga tillstånd samt socioekonomiskt missgynnade grupper. Dessutom utgör luftföroreningar ett miljöhot eftersom de leder till försurning, övergödning och ozonskador som skadar skogar, ekosystem och grödor.

Europeiska kommissionen har inom ramen för den europeiska gröna given¹ åtagit sig att ytterligare förbättra luftkvaliteten och att bättre anpassa EU:s luftkvalitetsnormer enligt Världshälsoorganisationens (WHO) rekommendationer som uppdaterades 2021. Den befintliga policyramen för arbetet för ren luft bygger på tre huvudpelare. Den första består av luftkvalitetsdirektiven som fastställer kvalitetsnormer för koncentrationsnivåer av tolv luftföroreningar (direktiv 2004/107/EG och 2008/50/EG). Den andra är direktivet om minskning av nationella utsläpp av vissa luftföroreningar (direktivet om nationella utsläppstak), som innehåller åtaganden per medlemsstat om att minska utsläppen av viktiga luftföroreningar. Den tredje pelaren består av lagstiftning som fastställer utsläppsnormer för viktiga källor till luftföroreningar, till exempel vägtransportfordon, värmeanläggningar i bostäder och industrianläggningar.

I november 2019 utvärderades luftkvalitetsdirektivens ändamålsenlighet med slutsatsen att direktiven endast delvis har varit ändamålsenliga när det gäller att förbättra luftkvaliteten och uppnå luftkvalitetsnormer. Det konstaterades även att inget mål hittills hade uppfyllts. I oktober 2022 presenterade kommissionen därför ett förslag på ett omarbetat direktiv om luftkvalitet och rena-

---

¹ Den europeiska gröna given är ett paket med politiska initiativ som ska bana väg för en grön omställning i EU och vars slutmål är klimatneutralitet senast 2050.

re luft i Europa.

Det omarbetade direktivets innehåll och förslag

Kommissionen föreslår att direktiv 2008/50/EG och direktiv 2004/107/EG slås samman till ett enda direktiv som reglerar alla berörda luftföroreningar. Förslaget innebär att gränsvärden för luftföroreningar i EU skärps för att bättre anpassas till de uppdaterade riktlinjerna från världshälsoorganisationen (WHO) och där ett långsiktigt mål införs för att EU ska kunna uppfylla WHO:s riktvärden, inklusive möjliga framtida justeringar från WHO.² Utöver detta syftar förslaget även till att:

- förenkla och därmed stärka lagstiftningen.
- bättre stödja lokala myndigheter i att uppnå renare luft genom att stärka övervakning, modellering och planer avseende luftkvalitet.
- ytterligare förbättra den rättsliga ramen till exempel när det gäller sanktioner och information till allmänheten.

Konsekvenser för Malmö stad

EU-kommissionen bedömer att förslagens fördelar för samhället i stort är betydligt större än kostnaderna. De största fördelarna är kopplade till hälsa (minskad dödlighet, sjuklighet och minskade utgifter för hälso- och sjukvård) och miljö (däribland minskade ozonrelaterade skörde-förluster). Det finns även nyttor kopplade till arbetsmarknaden genom minskad sjukdomsfrånvaro och ökad produktivitet. På kostnadssidan hittas ökade utgifter för berörda myndigheter för administration och åtgärder för att nå de nya gränsvärdena.

Miljöförvaltningen har meddelat att kommissionens förslag till skärpta luftkvalitetsnormer kommer att kunna uppfyllas i Malmö stad utan några omfattande åtgärder eller tillkommande kostnader förutom de ordinarie utgifterna för kontroll av luftkvalitet i Malmö.

Nämndernas synpunkter

Ärendet har remitterats till miljönämnden och tekniska nämnden som har inkommit med yttranden. Kortfattat lyfter nämnderna följande:

- Tekniska nämnden ställer sig positiv till kommissionens förslag. Nämnden bedömer att en förbättrad lagstiftning och anpassning till Världshälsoorganisationens nya rekommendationer ger bättre förutsättningar att skydda människors hälsa och förbättra miljön inom Europa.
- Även miljönämnden är positiv till förslaget gällande ett nytt direktiv om luftkvalitet och renare luft i Europa. Miljönämnden lyfter även en önskan om att ytterligare gränsvärden beaktas och förs in i direktivet, bland annat för svaveldioxid (SO₂), oxon (O₃) och för ultrafina partiklar (UFP).

Stadskontorets bedömning

Stadskontoret delar nämndernas syn på förslaget och arbetat fram ett förslag till yttrande baserat

---

² Kommissionen föreslår att luftkvalitetsnormerna för ett antal föroreningar, däribland kvävedioxid (NO₂), svaveldioxid (SO₂), kolmonoxid (CO), bensen och finare respektive grövre partiklar (PM_{2,5} och PM₁₀) skärps i syfte att komma närmare WHO:s riktvärden. De föreslår även uppdaterade målvärden och långsiktiga mål för ozon samt nya tröskelvärden för larm för partiklar. Samtliga nuvarande målvärden förutom ozon föreslås i stället bli gränsvärden vilket innebär en striktare ordning. De nya gräns- och målvärdena föreslås gälla från 2030.

på deras yttranden. Bättre luftkvalitet i Malmö stad kräver minskade utsläpp från vägtransportsektorn, och där stadskontoret bedömer att det är angeläget att ytterliga insatser därför bör initieras för att möjliggöra för en snabb elektrifiering av Malmö stads samtliga vägtransporter.

Stadskontoret föreslår att kommunstyrelsen godkänner förslag till yttrande och skickar detta till Klimat- och näringslivsdepartementet.

Ansvariga

Micael Nord Näringslivsdirektör

Magdalena Bondeson Sektionschef

Andreas Norbrant Stadsdirektör